

Buurspraak in Deventer, we regelen het

Sinds een jaar is er in Deventer een nieuwe groep actief. Zij willen de bewoners een grote stem geven bij besluiten die de gemeenteraad moet nemen over ingewikkelde onderwerpen, te beginnen met het klimaat. Een van de initiatiefnemers van deze 'Initiatiefgroep Burgerberaad Klimaat' is Joop Hofman. Hij vertelt enthousiast hoe dit burgerberaad verbonden is met de 'buurspraak' die 700 jaar geleden door de Deventenaren werd uitgevonden en in de afgelopen vijftig jaar al vaker van stal is gehaald om belangrijke besluiten te nemen.

Bewoners en politiek regelen het samen

“Er zit iets in het water van Deventer. Ongefilterde echtheid, zorg voor mekaar, we regelen het. We, en ook regelen. Ruig en lief, hard en warm, hand in hand.”

“Neem de stadsvernieuwing in Nederland. Die begon rond 1970 in Deventer, met bewonersverzet tegen de plannen van de gemeente. Nog geen 10 jaar later was de gezamenlijke aanpak van gemeente en inwoners van het Deventer Noordenbergkwartier één van de vijf landelijke voorbeelden voor stadsvernieuwing in Nederland. Elke student bouwkunde, politicologie of bestuurskunde kreeg les in deze letterlijk ‘voorbeeldige’ samenwerking. In Deventer werd de verandering gestuurd door ‘de buurt’. Sterker nog: de buurt maakte haar plannen. En de minister kwam vertellen dat de buurtplannen door moesten gaan. Zelfs het acht uur journaal werd gehaald met deze “unieke buurtgerichte aanpak in Deventer”.

“Twintig jaar later was de buurt in Deventer weer de opening van het journaal. Dit keer Sluiswijk, weer als voorbeeld. Vanuit de regering was er een stedenbeleid ingezet, met bewonersbudgetten. Daar was Deventer al vanaf 1989 mee bezig, als eerste stad in Nederland. Er was de Deventer Wijkaanpak. Letterlijk met bussenvol kwamen gemeenten naar Deventer. Echte bewonerszeggenschap en een trotse burgemeester die dat graag aan Nederland wilde uitleggen. Want wij in Deventer regelen dingen graag, en hebben onze gemeenteraad daarbij nodig: in die volgorde.”

De Initiatiefgroep Burgerberaad Klimaat Deventer vraagt het stadsbestuur om de inwoners van Deventer meer te betrekken bij de keuzes over het klimaat. “Er is veel kennis, creativiteit en daadkracht aanwezig onder Deventenaren en die moet worden benut”, aldus Joop Hofman, een van de initiatiefnemers. “De inwoners moeten zelf ideeën en oplossingen kunnen aandragen. Een burgerberaad is daarvoor een uitermate geschikte vorm.” De geschiedenis van Deventer bewijst dat Deventenaren dat altijd al hebben gedaan.

Buurspraak in de middeleeuwen

“Buurspraak zit diep, diep in de geschiedenis van onze stad. Al in de middeleeuwen, toen talloze steden nog niet eens bestonden, had Deventer al een gemeenteraad die bestond uit twee gekozenen per wijk. En om met de bevolking in gesprek te gaan was er de ‘buurspraak’. De gemeenteraadsleden gingen vóór, maar vooral ná een raadsvergadering op straat in gesprek met bewoners. Omdat je grote beslissingen samen maakt.

“Die wijkvertegenwoordigers kozen elk jaar nieuwe schepenen (wethouders). Dat ging per toerbeurt en dat deed de raad door te dobbelen. Een vorm van loting dus. Buurspraak en dobbelen is het burgerberaad van 1450. We noemen het nu in politieke taal inspraakprojecten of participatieprocessen.

Maar al 700 jaar geleden waren Deventenaren de uitvinders van buurspraak. Burgerberaad = Deventer. En die cultuur van eigenzinnigheid, plannen maken en liefhebbend botsen met het bestuur merk je nog aan alle kanten in de stad.

Buurspraak en burgerberaad hoort bij Deventer

“Daar hoort ook een patroon met een zwart kantje bij. De voorbeelden laten zien dat het altijd begon met bestuurlijk geklungel en blunderen in de samenwerking met bewoners. Ooit bedacht het gemeentebestuur een plan voor een autoweg dwars door de binnenstad. Bewoners maakten een eigen plan, ze kraakten en daarna kochten ze woningen in de Walstraat. Nu is het het kloppende hart van de stad. Of recent de plannen voor het nieuwe stadhuis: bewoners kwamen weer in het geweer, het college viel en er werd een nieuw plan gemaakt. Een nieuw stadhuis. En alweer een toeristische topper, met zijn vingerafdrukken van ruim 2000 gewone Deventenaren.

“In Deventer worden we blij van gedonder, de geschiedenis leert ons dat er daarna iets mooiers voor terug komt. Daarom is een burgerberaad net zo Deventers als de Koek, Auping, Go Ahead of de IJssel. Er is geen stad in Nederland waar dit zo verweven is in de bestuurlijke geschiedenis van de stad. Een burgerberaad is geen keuze, het is cultuur.”

Wat is een burgerberaad?

Een burgerberaad is een groep van 200 à 300 bewoners van Deventer, die via loting door de gemeente wordt uitgenodigd om met elkaar te praten over dat wat zij belangrijk vinden voor Deventer. Vervolgens komen zij samen tot oplossingen, die worden getoetst door deskundigen. Het resultaat is een geheel van adviezen, die zij aanbieden aan de gemeenteraad met het verzoek om dit over te nemen. Daarnaast zullen de deelnemers ook zelf aan de slag gaan met een deel van de gekozen oplossingen.